

Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisen tulossopimuksen (2022–2026) väliraportti vuodelta 2022

Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisen tulossopimuksen (2022-2026) väliraportti
vuodelta 2022

Päiväys:	31.8.2022
Asianumero:	3367/02.00.00.00/2022
	Ruokavirasto
Linja, osasto ja/tai yksikkö:	Sisäiset palvelut
Hyväksyjä:	Antti-Jussi Oikarinen
Laatija/laatijat:	Strateginen johtoryhmä
Lisätietoja:	Ulla Poutiainen, Margit Ranta, Arja Joensuu, Minna Raunio, Stina Itkonen

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdon katsaus	4
2. Tuloksellisuus.....	6
3. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus.....	11
4. Toiminnallinen tehokkuus	12
5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	15
6. Tuotokset ja laadunhallinta	16
7. Allekirjoitus.....	17
Liite 1. Ruokaviraston vuoden 2021 tulossopimuksessa sovittujen toimenpiteiden toteutuminen siltä osin, kuin niissä on haasteita, sekä tietojärjestelmähankkeiden tilannearvio kokonaisuudessaan	18
Liite 2. Hallitusohjelman tavoitteiden toteuma.....	21
Liite 3. Ruokaviraston taloutta koskevat taulukot.....	25

1. Johdon katsaus

Ruokaviraston toimintavuoden alkupuolta ovat leimanneet edelleen laaja-alaiset kriisit. Uutena Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä Venäjään kohdistetut pakotteet ovat aiheuttaneet uusia erityistehtäviä viraston eri toimintoihin. Viraston toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi kriisi nosti esiin tarpeen nopeaan valmius- ja varautumistilanteen vahvistamiseen myös uudentyypisten riskien varalta, mm. henkilö-, tila- ja kiinteistöturvallisuuteen sekä tieto- ja kyberturvallisuuteen liittyen. Koronapandemian jatkuminen on vaatinut edelleen tiivistä seurantaa, ohjeistusta ja linjauksia.

Viraston perustehtävien hoitamisessa ei ole asiakaskuntaan nähden ilmennyt merkittäviä ongelmia virastosta johtuvista syistä. Valtaosaa tulostavoitteista on edistetty ministeriön kanssa sovitulla tavalla. Kriiseistä ja erityisesti runsaista vakavista eläintautitilanteista johtuen aivan kaikkia tulostavoitteita ei kuitenkaan pystytä saavuttamaan suunnitelmien mukaisesti. Pääpaino on ollut kriisien ja tautitilanteiden hyvä hallinta, missä on onnistuttu hyvin.

Viljelijätukien, maaseudun kehittämistukien ja markkinatukien toimeenpanotehtävät ovat toteutuneet hyvin ja laadukkaasti ja asetettujen tulostavoitteiden arvioidaan toteutuvan normaalisti. Ukrainan sodan seurauksena on toimeenpantu kotimaisen ruoantuotannon huoltovarmuuspakettia. Lisäksi on valmisteltu EMKVR¹-ohjelman toimeenpanoa Hyrrä-asiointijärjestelmässä ja ESR+ -vähävaraisten ruoka-apuohjelmaa. Maksajavirastotoimintaan kohdistuneissa komission tarkastuksissa ilmenneet rahoitusoikaisu-uhat on saatu minimoitua hyvän valmistelun ansiosta. Maksajaviraston tietoturvatilanne on pysynyt hyvänä huolimatta kansainvälisen turvallisuustilanteen muutoksista. Uutena asiana on maksajavirastotoiminnassa suunniteltu ja otettu käyttöön EU:n varainhoitoasetuksen edellyttämä eturistiriita-asioiden hallintajärjestelmä. Yhteisen kalastuspolitiikan ja Kemera-lainsäädännön mukaisia seuraamustoimenpiteitä on tehty suunnitellusti.

Työmäärä on pysynyt suurena, koska samaan aikaan on toimeenpantu useita isoja kokonaisuuksia. Uuden strategiakauden mukaisten tukijärjestelmien toimeenpanon suunnittelun pääpaino on syksyllä, kun Suomen CAP27-strategiaan liittyvien kansallisten säädösten sisältö tarkentuu. Tukijärjestelmien toimeenpanon ja käynnissä olevien tietojärjestelmähankkeiden aikataulut ovat niin tiukkoja, että toteutuakseen ne eivät kestä mitään ylimääräistä uutta työkuormaa ilman, että sillä on vaikutusta kansallisen CAP27-suunnitelman toimeenpanon aloitukseen ja vuoden 2023 tukien maksuaikatauluihin.

Elintarvikeketjun viranomaisvalvontaan liittyvien tehtävien osalta ei arvioiden mukaan täysin saavuteta asetettuja tavoitteita ja toimenpiteitä tänä vuonna. Tähän on syynä se, että resursseja on jouduttu ohjaamaan eläintautiepidemioiden ja Ukrainan kriisin tuomien vaikutusten hoitoon. Vuoden alkupuoliskolla on panostettu erityisesti uuden lainsäädännön toimeenpanoon ja ohjeistamiseen. Tätä työtä on osin hidastanut lainsäädännön viivästyminen ja resurssien vähyys. Eläintautitilanne on jatkunut haastavana tänäkin vuonna.

¹ Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahasto

Keväällä hoidettiin onnistuneesti ukrainalaisten pakolaisten lemmikkieläinten maahantuontiin liittyneet erityistilanteet. Samoin Ukrainan sodan ja Venäjän pakotteiden tuomat muutokset monien tuotteiden vientiin, tuontiin ja saatavuuteen hallittiin hyvin. Elintarvikkeiden viennissä saatiin avattua uusia vientimahdollisuuksia. Myös elintarvikeketjun rikollisuuden torjunta edistyi alkuvuoden osalta hyvin. Mikrobilääkeresistenssin toimintaohjelman päivitys viivästyy resurssisyydestä.

Elintarvikeketjun valvonnassa on meneillään useita merkittäviä tietohallintohankkeita. Osassa hankkeissa on viivästymisiä ja kaikkia sovittuja työkokonaisuuksia ei saada toteutettua. Uusi nautarekisteri saatiin kuitenkin käyttöön huhtikuussa.

Ruokaviraston laboratoriot toimivat suunnitellusti. Akkreditoinnin piiriin on saatu uusia menetelmiä. Samanaikaiset eläintautiepidemiat sekä kasvintuhoojatapaukset ovat työllistäneet, mutta laboratorio on pystynyt tarjoamaan keskeiset palvelut pääasiassa tavoiteajassa. Turkistarhojen koronatestausta jatketaan niin kauan, kuin on tarpeellista. Toiminnan tehostamiseksi on tehty organisaatiomuutoksia ja toimitilayhteistyötä selvitetään yhteistyökumppanien kanssa. Laboratorio on tiivistänyt yhteistyötä varautumis- ja valmiusasioissa Huoltovarmuuskeskuksen ja muiden yhteistyökumppanien kanssa. Laboratorion tietojärjestelmän kehittämistä jatketaan.

Poikkeuksellisen tiukasta ja haastavasta työtilanteesta suoriutuminen on vaatinut viraston henkilöstöltä huomattavaa venymistä ja myös työajoista joustamista. Tilanne on ollut sama vuodesta 2020 lähtien ja tämä näkyy henkilöstössä jatkuvasti kasvavana kuormittumisena. Huomattavalla määrällä työntekijöitä on runsaasti ylisaldoja, joiden tasoittaminen ei ole ponnisteluista huolimatta onnistunut suunnitellussa määrin. Kuormittumista lisää se, että viraston taloustilanne ei salli rekrytoimista tarvetta vastaavasti. Huolta henkilöstön jaksamisesta vahvistavat työterveyshuolto ja aluehallintoviraston työsuojelutarkastukset. Tilanteeseen haetaan keinoja yhdessä esimieskunnan ja em. yhteistyökumppanien kanssa. Väliraportin valmistelussa nousi kaikilta linjoilta ja toimintakokonaisuuksilta vahva näkemys siitä, että tulevilla tulosoikeuskausilla viraston on mahdotonta ottaa vastaan uusia lisätehtäviä ja nykyisistä suoriutuminen kuluvana vuotena edellyttää, ettei yllätyksiä tule.

Toiminnan sopeuttamista talouden määräraha-kehyksiin on jatkettu ja viraston sisäisen budjetin suunnitellussa tasossa on alkuvuoden osalta pysytty. Sisäistä budjettia laadittaessa jouduttiin kuitenkin sitomattoman siirtyvän erän määrärahasoaa laskemaan viiteen (5) miljoonaan euroon kasvaneiden tietojärjestelmien ylläpitokulujen vuoksi. Sovitusta siirtyvän erän määrästä pyritään kuitenkin pitämään kiinni. Määrärahan käyttöä ja tuloja seurataan tarkasti ja samaan aikaan määritellään priorisoitavia tehtäviä sekä normaalioloissa että kriisiaikoja varten.

Toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen hallinnan tavoitteita on edistetty viraston strategisissa tiimeissä ja projekteissa. Eniten haasteita on laajojen tietojärjestelmä-hankkeiden toteutuksessa. Uuden palkkausjärjestelmän vakiinnuttaminen ja viraston työnantajakilpailukyvyyn parantaminen edellyttävät aktiivisia toimenpiteitä jatkossakin. Kriisin esiin nostama ennakkoinnin ja varautumisen kehittäminen nousevat aiempaa näkyvämmiin tehtäviin.

2. Tuloksellisuus

Ruokavirasto laatii vuoden 2022 toimintakertomuksen ja analysoi tulostavoitteiden toteuman osana tilinpäätöstä, joka valmistuu 28.2.2023 mennessä. Tuolloin analysoidaan myös yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteille valittujen tunnuslukujen toteuma. Tavoitteiden toteutumista tarkastellaan tarvittaessa ministeriön ja Ruokaviraston johdon välisissä tapaamisissa. Tulossopimuksen väliraportissa raportoidaan maa- ja metsätalousministeriölle (MMM) tilannetieto ja analyysi niiden tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta, joiden toteumassa arvioidaan olevan haasteita. Tulostavoitteiden ja toimenpiteiden arvioinnissa on käytetty valtion tulostietojärjestelmän (Netra) arvosana-asteikkoa 1–5², mutta tietojärjestelmähankkeiden arvioinnissa taulukossa 4 on käytetty VM:n kolmiportaista arviointiasteikkoa. Tietojärjestelmähankkeiden raportointia selkiinnytään toimintakertomusta ajatellen loppuvuoden aikana.

Tulostavoitteet ja toimenpiteet

Ruokaviraston tulostavoitteisiin liitetystä toimenpiteistä 82 % arvioidaan toteutuvan suunnitellusti (ks. taulukot 1–3). Liitteenä 1 on tilannetietoa niistä toimenpiteistä, joiden suunnitelman mukaisessa toteutumisessa on haasteita, sekä kaikista tulossopimukseen kytketyistä tietojärjestelmähankkeista. Yhteenvedo tietojärjestelmähankkeiden etenemisestä on esitetty taulukossa 4. Hallitusohjelman tavoitteisiin liittyvissä tehtävissä onnistuminen on esitetty liitteessä 2.

Toimenpiteet, joiden toteutuksessa on haasteita, liittyvät lähinnä ruokajärjestelmän toimivuuteen ja arvonnalliseen kasvuun sekä kasvintuhoojiin, mikrobilääkeresistenssiin, eläintauteihin ja eläinten hyvinvointiin liittyen. Näiden osalta alkuvuosi on ollut aktiivinen, mutta lisätehtäviä on tullut esiin mm. kriisienhallintaan liittyen. Myös jatkossa huoltovarmuus, ruokaturva, omavaraisuus, ruokaketjun toimintaedellytysten varmistaminen sekä ilmastonmuutoksen torjunta ja siihen sopeutuminen edellyttänevät virastolta lisäpanostusta. Tietojärjestelmähankkeista kolmanneksessa on haasteita aikataulun tai tavoitteiden saavuttamisen osalta. Palvelulupausten toteuma näyttää hyvältä ja kaikki lupaukset pystytään täyttämään (ks. taulukko 5).

² Tulostavoitteiden toteumien arvioinnissa on käytetty valtion tulostietojärjestelmän (Netra) arvosana-asteikkoa 1-5 (1 = tavoitteesta on luovuttu; 2 = tavoite ei toteudu; 3 = tavoite toteutuu osittain; 4 = tavoite saavutetaan; 5 = tavoite ylitettiin).

Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisen tulossopimuksen (2022-2026) väliraportti vuodelta 2022

Taulukko 1. Tulostavoitteisiin liittyvien toimenpiteiden toteuma 2020, 2021 ja 6/2022. Arviointi asteikolla 1-5 ⁽¹⁾.

Tulostavoitteisiin liittyvien toimenpiteiden toteutuminen	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus			Toiminnallinen tuloksellisuus			Voimavarojen hallinta			Toimenpiteitä yhteensä			
	Vuosi	2020	2021	6/2022	2020	2021	6/2022	2020	2021	6/2022	2020	2021	6/2022
Tavoite on ylitetty (5), kpl (%)				3 (15 %)							3 (5 %)		
Tavoite on saavutettu (4), kpl (%)	23 (79 %)	37 (90 %)	27 (82 %)	12 (60 %)	14 (70 %)	24 (83 %)	8 (100 %)	11 (100 %)	5 (83 %)	43 (75 %)	60 (86 %)	56 (82 %)	
Tavoite on toteutunut osittain (3), kpl (%)	6 (21 %)	4 (10 %)	6 (18 %)	4 (20 %)	6 (30 %)	5 (17 %)			1 (17 %)	10 (18 %)	10 (14 %)	12 (18 %)	
Tavoite ei ole toteutunut (2), kpl (%)				1 (5 %)						1 (2 %)			
Tavoitteesta on luovuttu (1), kpl (%)													
Toimenpiteitä yhteensä, kpl (%)	29 (51 %)	41 (59 %)	33 (49 %)	20 (35 %)	6 (29 %)	29 (43 %)	8 (14 %)	11 (16 %)	6 (9 %)	57	70	68	

¹⁾ Tulostavoitteiden toteumien arvioinnissa on käytetty valtion tulostietojärjestelmän (Netra) arvosana-asteikkoa 1-5 (1 = tavoitteesta on luovuttu; 2 = tavoite ei toteudu; 3 = tavoite toteutuu osittain; 4 = tavoite saavutetaan; 5 = tavoite ylitettiin)

Taulukko 2. Ruokaviraston palvelulupausten toteuma vuosina 2020–2022 sekä arvio vuodelle 2022.

Vuosi	2020	2021	6/2022
Tavoite on ylitetty (5), kpl (%)			
Tavoite on saavutettu (4), kpl (%)	3 (60 %)	5 (100 %)	5 (100 %)
Tavoite on toteutunut osittain (3), kpl (%)	2 (40 %)		
Tavoite ei ole toteutunut (2), kpl (%)			
Tavoitteesta on luovuttu (1), kpl (%)			
Toimenpiteitä yhteensä, kpl (%)	5	5	5

Taulukko 3. Tulostavoitteiden ja niihin liitettyjen toimenpiteiden arvioitu toteuma 2022 puolen vuoden toteuman perusteella. Arviointiasteikko on sama kuin taulukossa 1. Arvosanaa 1 ei annettu, joten saraketta ei ole taulukossa.

Tavoite/toimenpide	Lkm. yht. (% kaikista)	Arvosanan 2 saaneiden lkm. (%)	Arvosanan 3 saaneiden lkm. (%)	Arvosanan 4 saaneiden lkm. (%)	Arvosanan 5 saaneiden lkm. (%)
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus (A-sarja)					
Tulostavoitteet (lukumäärässä osatavoitteet, ei päätavoitetasoa)	27 (69 %)		4 (15 %)	23 (85 %)	
Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet	33 (49 %)		6 (18 %)	27 (82 %)	
Toiminnallinen tuloksellisuus (B-sarja)					
Tulostavoitteet (lukumäärässä B1-osatavoitteet ja muista päätavoitteet, koska niissä ei ole osatavoitteita)	7 (18 %)		1 (14 %)	6 (86 %)	
Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet	29 (43 %)		5 (17 %)	24 (83 %)	
Voimavarojen hallinta (C-sarja)					
Tulostavoitteet	5 (13 %)		1 (20 %)	4 (80 %)	
Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet	6 (9 %)		1 (17 %)	5 (83 %)	
Tulostavoitteet yht.	39		6 (15 %)	33 (85 %)	
Tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet yht.	68		12 (18 %)	56 (82 %)	
Palvelulupaus				5 (100 %)	

Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisen tulossopimuksen (2022-2026) väliraportti vuodelta 2022

Taulukko 4. Tietojärjestelmähankkeiden toteumayhteenveto.

Hanke	Rahoitus	Aikataulu	Kustannukset	Tuotosten laatu	Tuotosten laajuus	Resurssit (henkilöstö)	Riskit	Hyödyt
1. Tietojärjestelmien kehittäminen, CAP-uudistus	HO	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN
2. Koirarekisterin perustaminen	HO	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN	YELLOW	GREEN
3. Nautarekisterin uudistaminen	MMM tuottavuusraha	Päättynyt						
4. Lannoitevalmistetiedon ja sähköisen asiointin kehittäminen LASSI	MMM tuottavuusraha	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN
5. Ympäristöterveydenhuollon kohdetietojärjestelmä VATI	MMM tuottavuusraha	Päättynyt						
6. Eläinvalvonnan ja täydentävien ehtojen tietojärjestelmän kehittäminen	VM tuottavuusraha	RED	GREEN	GREEN	RED	YELLOW	YELLOW	GREEN
7. Eläinten terveydenhallinta ELTE	VM tuottavuusraha	YELLOW	YELLOW	GREEN	YELLOW	RED	YELLOW	GREEN
8. Ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämishanke YTVK	VM tuottavuusraha	GREEN	GREEN	GREEN	YELLOW	YELLOW	YELLOW	YELLOW
9. CAP27 -hanke	VM tuottavuusraha	YELLOW	YELLOW	GREEN	GREEN	GREEN	YELLOW	GREEN
10. Teknologiaympäristöjen uudistaminen, ml. hallinnonalan META III -koordinaatio	VM tuottavuusraha	YELLOW	YELLOW	GREEN	GREEN	YELLOW	YELLOW	GREEN
11. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin toimijoiden luvan-, hyväksynnän- ja ilmoituksenvaraiset toiminnot ja rekisteröinnit -hanke ILMO	VM tuottavuusraha	YELLOW	GREEN	GREEN	YELLOW	RED	YELLOW	GREEN
12. Maksu-, raportointi- ja saatavien seuranta -järjestelmän uudistaminen SAMPO	VM tuottavuusraha	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN
13. Sähköisen asiointin kehittäminen elintarvikeketjussa SALLI	VM tuottavuusraha	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN	YELLOW	GREEN	GREEN

Ruokaviraston strategian toteuman arviointi

Viraston strategian toimeenpano on jatkunut aktiivisena työnä kuudessa päämäärätiimissä. Ruokaviraston strategian toteutuminen arviointiin keväällä ensimmäistä kertaa strategian tunnuslukujen ja toteutettujen toimenpiteiden perusteella. Tavoitteen mukaisesti (arvosana 4 asteikolla 1-5) on edetty vaikuttavuuspäämäärän *Ruoka on turvallista ja terveellistä* osalta. Tavoitteista on jääty (arvosana 3) päämäärien *Kotimainen ruuantuotanto ja maaseutu ovat elinvoimaisia* sekä *Eläimet ja kasvit ovat terveitä ja hyvinvoivia* osalta. Tämä johtuu mm. siitä, että kotimaisen ruuantuotannon kannattavuus on monen eri tekijän vaikutuksesta heikentynyt viime aikoina, syinä mm. markkinatilanteen ja Ukrainan sodan aiheuttama voimakas kustannusten nousu. Myös eläintauti- ja kasvintuhoajatilanteet ovat käyneet aiempaa haastavammiksi, eikä eläinten hyvinvoinnin paranemisesta ei ole selviä merkkejä.

Mahdollistavien päämäärien osalta tavoitteen mukaisesti on edetty (arvosana 4) päämäärän *Tieto, tutkimus- ja teknologiat palvelevat asiakkaita ja ruokajärjestelmää* osalta. Virastolle on luotu pilvistrategia, jota päivitetään, ja tiedolla johtamista ja siihen keskeisesti liittyvää tietopolitiikkaa kehitetään vaiheittain. Tavoitteesta on jääty resurssisyydestä päämäärien *Olemme asiakas- ja palvelulähtöisiä* sekä *Opimme ja uudistumme yhdessä* osalta, mutta tilanteen parantamiseksi on tehty tehtäväjärjestelyjä.

Strategiassa ei havaittu muutostarpeita arvioinnin perusteella, sillä muuttuneisiin olosuhteisiin on pystytty vastaamaan strategian perusteella. Niidenkin päämäärien osalta, joissa arvosana jäi kolmeen (3), suunta on oikea ja tavoitteen mukainen.

Maaseutuhallinnon tehtävät

Viljelijätukien, maaseudun kehittämistukien ja markkinatukien toimeenpanotehtävät ovat toteutuneet hyvin ja laadukkaasti. Tälle vuodelle asetettujen tulostavoitteiden arvioidaan toteutuvan normaalisti. Töitä on jatkettu pääsääntöisesti etätyöskentelynä. Työmäärä on pysynyt suurena, koska samaan aikaan on toimeenpantu neljää isoa kokonaisuutta: ohjelmakauden 2014–2020 sulkeminen, vuosien 2021–2022 siirtymävaiheen toimeenpano, EU:n elvytyspaketin toimeenpano ja uuden CAP27-kauden toimeenpanon suunnittelu ja valmistelu.

Uuden strategiakauden mukaisten tukijärjestelmien toimeenpanon suunnittelu pääsee täyteen vauhtiin syyspuolella, kun Suomen CAP27-strategian pohjalta laadittujen kansallisten säädösten sisältö tarkentuu. Kaikkien tukijärjestelmien tietojärjestelmähankkeet ovat käynnissä. Kaikilta osin sekä uusien tukijärjestelmien toimeenpanon että tarvittavien tietojärjestelmien valmistelun aikataulu on niin tiukka, että se ei kestä mitään ylimääräistä uutta työkuormaa ilman, että sillä on vaikutusta ohjelmakauden aloitukseen ja vuoden 2023 tukien maksuaikatauluihin.

Uutena kiireellisenä tehtävänä on kevään aikana toimeenpantu Ukrainan sodan seurauksena maa- ja metsätalousministeriön julkistamaa kotimaisen ruuantuotannon huoltovarmuuspakettia. Uuden rakennerahastokauden ESR+-vähävaraisten ruoka-apuohjelman toimeenpanoa on käynnistetty aktiivisesti. Tuottajaorganisaatiotoiminnan ja EU:n koulujakelujärjestelmän toimeenpano ovat niin ikään onnistuneet hyvin. Komission ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen maksajavirastotoimintaan kohdistamat laillisuustarkastukset vuosilta 2019–2022 ovat edelleen jonkin verran työllistäneet henkilöstöä ja uusia tarkastuksia on myös tulossa syksyllä 2022. Suurimmat rahoitusuikaisuhat saatiin torjuttua varsin maltillisiksi laadukkaan ja perusteellisen valmistelun ansiosta. Maksajavirastokokonaisuuden toiminnan varmistamiseksi ja kehittämiseksi on jatkettu

maksajaviraston toimintajärjestelmän kehittämistä. Sen keskeinen ydin on varmistaa, että maksajaviraston hyväksymisedellytykset pysyvät kunnossa ja koko maksajavirastokokonaisuuden – ml. delegoituja tehtäviä tekevät YTA-alueet, ELY-keskukset, aluehallintovirastot ja Leader-ryhmät - toimeenpano on mahdollisimman laadukasta ja tehokasta.

Maksajaviraston tietoturvatilanteen voidaan arvioida pysyneen hyvänä huolimatta kansainvälisen turvallisuustilanteen muutoksista. Maksajavirastosopimuksia kumppanien kanssa on päivitetty tarpeen mukaan. Uutena asiana on maksajavirastotoiminnassa suunniteltu ja otettu käyttöön EU:n varainhoitoasetuksen edellyttämä eturistiriita-asioiden hallintajärjestelmä. Yhteisen kalastuspolitiikan ja Kemera-lainsäädännön mukaisia seuraamustoimenpiteitä on tehty suunnitellusti.

Elintarvikeketjuun liittyvät tehtävät

Elintarvikeketjulinja ei arvioiden mukaan täysin saavuta asetettuja tavoitteita ja toimenpiteitä tänä vuonna. Tämä johtuu pääosin siitä, että resursseja on jouduttu ohjaamaan mm. useiden vakavien eläintautiepidemioiden hoitoon sekä Ukrainan sodan ja Venäjän pakotteiden tuomien vaikutusten hoitoon. Vuoden alkupuoliskolla on panostettu erityisesti uuden lainsäädännön toimeenpanoon, ohjeistamiseen ja kouluttamiseen. Samalla on valmistauduttu myös tulevaan lainsäädäntöön. Ohjeistusta ja toimeenpanoa on osin hidastanut lainsäädännön viivästyminen ja resurssien vähyyys.

Maamme eläintautitilanne on jatkunut haastavana. Tänä keväänä on todettu mm. IHN-tautia³ Ahvenanmaalla sekä korkeapatogeenista lintuinfluenssaa luonnonvaraisissa linnuissa useilla paikkakunnilla eri puolilla Suomea. Myös kasvinterveydessä todettiin juuri Suomelle uusi karanteenituhooja, tomaatin ruskokurttuvirus.

Keväällä hoidettiin onnistuneesti yhdessä laboratoriolinjan kanssa ukrainalaisten pakolaisten lemmikkieläinten maahantuontiin liittynyt erityistilanne. Ukrainan sota ja Venäjän pakotteet aiheuttivat myös isojaikin muutoksia monien tuotteiden vientiin, tuontiin ja saatavuuteen ja nämä tilanteet hoidettiin hyvin. Erityisesti Venäjän pakotteet aiheuttivat sen, että Venäjän puuntuonti Suomeen putosi 20 %:iin edellisiin vuosiin verrattuna ja loppui kokonaan asetettujen pakotteiden siirtymäajan jälkeen 10.7.2022. Tämän seurauksena Venäjän puulle tehtävät kasvinterveyden rajatarkastukset vähenivät ja viimein loppuivat.

Elintarvikkeiden vientiä edistettiin alkuvuodesta menestyksekkäästi ja uusia vientimahdollisuuksia saatiin avattua. Elintarvikeketjun rikollisuuden torjunta edistyi myös alkuvuoden osalta hyvin ja lainsäädännön rikkomuksiin puututtiin entistä aktiivisemmin. Valtakunnallisen mikrobilääkeresistenssin kansallisen toimintaohjelman päivitys viivästyy resurssisyistä.

Elintarvikeketjulinjalla on meneillään useita merkittäviä tietohallintohankkeita. Uusi nautarekisteri saatiin onnistuneesti käyttöön huhtikuussa, mutta osa siihen liittyvistä kehittämistöistä siirtyi myöhemmin tehtäviksi. Myös YTVK⁴ -hankkeen osalta kaikkia sovittuja

³ Lohikalojen tarttuva vertamuodostavan kudoksen kuoliotauti

⁴ Ympäristöterveyden valvonnan kehittämishanke

työkokonaisuuksia ei saada toteutettua hankkeen puitteissa. ILMO-hanke⁵ on puolestaan jäljessä aikataulusta. Sähköinen asiointi elintarvikeketjussa (SALLI-hanke) käynnistyi vuoden alussa ja kesäkuussa otettiin käyttöön ensimmäinen osio siemenpakkaamoluovista.

Laboratoriotoiminta

Ruokaviraston laboratoriot toimivat suunnitellusti. Akkreditoinnin piiriin on saatu uusia menetelmiä, joiden pätevyys ja tulosten kansainvälinen vertailukelpoisuus on osoitettu. Samanaikaiset eläintautiepidemiat sekä kasvintuhoojatapaukset ovat työllistäneet, mutta laboratorio on pystynyt tarjoamaan keskeiset palvelut pääasiassa tavoiteajassa. Toiminnan tehostamiseksi ja turvaamiseksi on tehty organisaatiomuutoksia ja toimitilayhteistyötä selvitetään yhteistyökumppanien kanssa. Turkistarhojen koronatestaus on järjestetty ja sitä jatketaan niin kauan, kuin on tarpeellista. Laboratorio on tiivistänyt yhteistyötä varautumis- ja valmiusasioissa sekä Huoltovarmuuskeskuksen että muiden yhteistyökumppanien kanssa. Laboratorion tietojärjestelmän asiakasrekisterin ja kustannuslaskennan kehittämistä jatketaan.

3. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteista 85 %:ssa tavoitteet arvioidaan saavutettavan suunnitellusti. Haasteita saattaa ilmetä ruokajärjestelmän kannattavuus- ja oikeudenmukaisuustavoitteiden sekä eläin- ja kasvitautien hallinnan ja eläinten hyvinvoinnin osalta. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tulostavoitteisiin liitetyistä toimenpiteistä 82 % näyttää toteutuvan suunnitellusti ja 18 % osittain. Arvioiden mukaan toimenpiteiden toteutuksessa ei ole suuria puutteita, mutta osassa aikataulua joudutaan venyttämään tai suunnitelmia joudutaan muuttamaan mm. muuttuneiden taustatekijöiden takia, mutta myös resurssisyistä. Liitteessä 1 on niiden tulostavoitteisiin liittyvien toimenpiteiden (12 kpl) arviointi, joita ei todennäköisesti kokonaisuudessaan saavuteta (arvosana 3), sekä kaikkien tulossopimushankkeiden etenemisen tilannetieto.

Ukrainan sota ja Venäjän pakotteet yhdessä markkinoiden toimimattomuuden kanssa ovat tuoneet vakavia kannattavuusongelmia maatalolle ja haasteita teollisuudelle ja kaupalle. Ruokavirasto on hoitanut omalta osaltaan menestyksekkäästi Ukrainan tilanteen ja Brexitin tuomia muutoksia ruokajärjestelmään. Huoltovarmuuden ja omavaraisuuden kehittämistehtävien lisäksi Ruokavirasto voi tukea useiden YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden etenemistä ja virasto on laatinut ensimmäisen [vastuullisuusraporttinsa](#) keväällä. Virasto on myös toiminut asiantuntijana erilaisten ilmasto-ohjelmien ja -strategioiden valmistelussa. Hallitusohjelmaa edistävien hankkeiden tilannekatsaus on liitteessä 2.

Maaseutuhallinnon tehtävien toimeenpano on onnistunut suunnitellusti ja myös tulevaan CAP-27-ohjelmakauteen valmistautuminen on tehty niin hyvin kuin se on ollut mahdollista valmistumassa olevien säädösten tilanne huomioon ottaen. Lisäksi on toimeenpantu maa- ja

⁵ Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin toimijoiden luvan-, hyväksynnän- ja ilmoituksenvaraiset toiminnot ja rekisteröinnit -hanke

metsätalousministeriön julkistamaa kotimaisen ruoantuotannon huoltovarmuuspakettia ja uuden rakennerahastokauden ESR+-vähävaraisten ruoka-apuohjelmaa.

Tuottajaorganisaatiotoiminnan ja EU:n koulujakelujärjestelmän toimeenpano ovat niin ikään onnistuneet hyvin.

Lisäksi Euroopan tilintarkastustuomioistuimen rahoitusoikaisuvaateita saatiin torjuttua tuloksetta. Uutena asiana maksajavirastotoiminnassa on otettu käyttöön EU:n varainhoitoasetuksen edellyttämä eturistiriita-asioiden hallintajärjestelmä.

Ruokajärjestelmän kannattavuuteen ja oikeudenmukaisuuteen liittyvien tulostavoitteiden saavuttamisessa on edelleen tehtävää.

Elintarvikeviennin markkinoita on onnistuttu avaamaan ja mm. elintarvikeketjun rikollisuuden torjuntatyö on aktivoitunut selvästi. Lisäksi kansalaisten kannalta on merkityksellistä työ, jota on tehty uusien ravitsemussuositusten käyttöönottamiseksi.

Lukuisien eläintautitapauksien ja mm. Ukrainan kriisin tuomien lisätehtävien vuoksi kehittäminen eläinten hyvinvoinnin, eläin- ja kasvitautien torjuntatyön, mikrobilääkeresistenssin ja tietojärjestelmien osalta on jäänyt suunniteltua vähemmälle.

4. Toiminnallinen tehokkuus

Taulukossa 5 on esitetty viraston palvelulupausten toteuma. Taulukossa 6 on kustannukset, tuotot ja henkilötyövuodet ydintoiminnoittain sekä taulukossa 7 sähköisen tukihaun kehitykseen, laadunhallintaan ja palvelusopimusten toteumaan liittyviä tietoja. Liitteeseen 3 on koottu maksullista ja yhteisrahoitteista toimintaa koskevat tunnusluvut, rahoituslaskelma, tuotto- ja kululaskelma sekä tietohallintoa ja muita perusrakenteita koskevat tunnusluvut. Näiden pohjalta arvioidaan, että viraston toiminnallinen tehokkuus on hyvä.

Taulukko 5. Ruokaviraston palvelulupausten toteuma-arvio alkuvuoden 2022 toteuman perusteella.

Palvelulupaus	Arvo-sana	Analyysi
Ruokaviraston toimintaa suunnitellaan ja kehitetään yhdessä asiakkaiden ja kumppanien kanssa. Asiakkaat ja kumppanit otetaan mukaan strategiaprosessiin, palvelumuotoiluun, valvonnan yleiseen suunnitteluun, toiminnan tulosten tarkasteluun ja keskeisiin kehittämishankkeisiin.	4	Ruokavirasto on osallistanut asiakkaitaan toimintansa kehittämiseen useiden palvelumuotoilua hyödyntävien hankkeiden kautta, mm. ruokavirasto.fi:n kehittämishanke, Sujuvaa asiointia pellon laidalta -projekti SALLI-hankkeen (Sähköisen asiointin kehittäminen elintarvikeketjussa) ja CAP27-viestinnän palvelumuotoiluprojektissa. Substanssityötä tehdään tiiviissä yhteistyössä asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa. Tietojärjestelmien kehittämisessä hyödynnetään käyttöliittymäsuunnittelua ja operatiivisen tason palvelumuotoilua. Viraston yhtenäisen asiakkuustyön näkökulmasta on aloitettu asiakaskeskeisen kehittämisen mallin laadinta, jonka tavoitteena on tuoda asiakaskeskeisyys osaksi Ruokaviraston kehittämistoimintaa.
Ruokavirasto yhtenäistää ruokaketjun valvontaa ja huolehtii valvontaketjun ammattitaidosta.	4	Ruokavirasto on yhtenäistänyt valvontaa ohjeistuksen ja koulutuksen avulla. Myös monet valvontaverkostot mahdollistavat ammattitaidon ja yhtenäisyyden lisääntymisen.
Vuoden 2020 viljelijätuet on maksettu pääosin 30.6.2021 mennessä. Joulukuun 2021 loppuun mennessä on maksettu 80 prosenttia tukivuoden tuista. Vuoden 2021 tukihaku avautuu toukokuussa.	4	Päätukihaku on avattu toukokuussa 5.5. Vuoden 2021 loppumaksut saatiin maksettua kesäkuussa 2022.

Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisen tulossopimuksen (2022-2026) väliraportti vuodelta 2022

Maaseuturahaston yritysrahoituksen ja kehittämishankkeiden sekä rakennetukien hallinnointijärjestelmän toiminnot ovat asiakkaiden ja hallinnon käytettävissä. Toimijat saavat tarvitsemansa luotettavan ja ajantasaisen seurantatiedon kohtuullisessa ajassa.	4	Ruokaviraston tavoite on toteutunut hyvin.
Virasto tuottaa riittävästi eläintautien ja kasvintuhojen diagnostiikkapalveluja ja keskeisistä laboratoriotutkimuksista 85 % on suoritettu tavoiteajassa.	4	Kokonaisuudessaan tavoitteeseen päästiin, mutta osassa toimintaa tavoitetta ei aivan saavutettu. Syitä ja tarvittavia toimia selvitetään, mutta ainakin osassa syy on resurssipula.

Toiminnan sopeuttamista talouden määräraha-kehyksiin on jatkettu ja viraston sisäisen budjetin suunnittelussa tasossa on alkuvuoden osalta pysytty. Sisäistä budjettia laadittaessa jouduttiin kuitenkin sitomattoman siirtyvän erän määrärahasoaa laskemaan viiteen (5) miljoonaan euroon kasvaneiden tietojärjestelmien ylläpitokulujen vuoksi. Ministeriön kanssa sovitusta siirtyvän erän tasosta pyritään kuitenkin pitämään kiinni tarkistamalla tarvittaessa sisäistä budjetointia. Määrärahan käyttöä ja tuloja seurataan kuukausittain tarkasti ja loppuvuoden käyttöä pyritään ennustamaan mahdollisimman hyvin.

Kehyskauden toiminnan ja talouden suunnittelemiseksi laadittavan henkilöstö- ja resurssisuunnitelman valmistelu jatkuu ja työ tiivistyy viraston tehtäviä ja toimintaa koskevien määrittelyjen ja priorisoinnin valmistuttua. Työ on pitkällä toimintayksiköissä, mutta sen kattavuus sekä virastotason yhteenvedon valmistelu edellyttää vielä täydentävää työtä. Lisäksi virastossa tehdään parhaillaan kriittisten tehtävien määrittelyä ja kriisi- ja erityistilanteita varten. Tämä toiminnan ja tehtävien suunnittelua on tarpeen jatkaa viraston toiminnan jatkuvuuden sekä henkilöstön toimintamahdollisuuksien ja turvallisuuden varmistamiseksi.

Venäjän hyökkäyksestä johtuva Ukrainan kriisi on työllistänyt runsaasti virastoa erilaisissa eteen tulleissa viraston linjoja ja toimintakokonaisuuksia koskevissa tehtävissä. Moninaisen luonteensa vuoksi kriisi on vaatinut huomattavasti uudentyyppistäkin panostamista viraston toiminnan jatkuvuuden ja henkilöstön turvaamisen varmistamiseen ja häiriötilanteisiin varautumiseen, mm. tietojärjestelmien, tietoturvan, kyberturvallisuuden ja henkilöturvallisuuden varmistamiseksi. Tilanteessa on järjestetty ja osallistuttu asiaa koskeviin valmennuksiin ja valmiusharjoituksiin, tiivistetty varautumisen viranomaisyhteistyötä, päivitetty valmiussuunnitelmia sekä varmistettu virasto- ja tietoturvallisuutta ja varautumisjärjestelmiä eri tavoin. Viraston varautumisen tilanneryhmä ja valmiustoimikunta ovat kokoontuneet tiheästi. Riskienhallinta on kytketty osaksi Ruokaviraston johdon vuosikelloa: strateginen johtoryhmä käsittelee Ruokavirastotason riskejä kvartaaleittain. Riskienhallintaa on yhtenäistetty virastokokonaisuudessa, mutta siihen liittyvissä menettelytavoissa ja dokumentaatioissa on tehtävä edelleen jatkotyötä. Tietoriskien hallintaa kypsyystavoitteineen kehitetään osana kokonaisriskienhallintaa ja työ jatkuu syksyllä.

Taulukko 6. Kustannukset, tuotot ja henkilötyövuodet ydintoiminnoittain.

	Toteuma 2021			Tavoite 2022			Toteuma 06/2022		
	Kustannukset t 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kustannukset 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kustannukset 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv
Maatalous	15 438	425	125	18 212	568	126	8 547	147	67
Maaseudun kehittäminen	7 535	1 556	67	8 816	1 638	68	4 317	360	36

**Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisen tulossopimuksen (2022-2026) väliraportti
vuodelta 2022**

Metsätalous	576	5	6	520	9	6	336	3	3
Elinkeinokala-, riista ja porotalous	947	87	10	861	250	9	370	26	4
Elintarviketurvallisuus, josta	27 486	14 191	253	38 875	15 287	341	19 960	5 165	193
-valvonta	9 732	466	117	28 292	14 898	226	14 456	5 024	131
-laboratoriopalvelut ja riskinarviointi	297	108	2	10 583	389	115	5 504	141	62
Eläinten terveys ja hyvinvointi, josta				23 123	3 845	204	12 354	1 703	117
-valvonta	10 358	3 095	77	10 888	2 714	78	5 539	1 307	44
-laboratoriopalvelut ja riskinarviointi	12 796	945	143	12 235	1 131	126	6 815	396	73
Kasvintuotanto ja kasvinterveys, josta	670	391	6	12 503	4 598	125	6 255	1 679	67
-valvonta				8 296	3 384	76	4 124	1 145	42
-laboratoriopalvelut ja riskinarviointi	8 097	3 362	85	4 207	1 214	49	2 131	534	25
Tutkimustoiminta	1 186	569	10	1 470	626	15	38	0	0
FEAD vähävaraisten apu	219	70	2	125	125	2	153	29	1
ESR+ -aineellinen apu ⁶	4 283	4 090	5	5 501	5 331	2	53	0	1
Ulkoiset IT-palvelut	3 252	2 069	39	3 389	2 352	46	1 565	770	18
Yhteensä⁷	105 908	32 084	988	113 395	34 629	944	53 948	9 882	507

Taulukko 7. Sähköisen tukihaun kehitykseen, sähköisten palveluitten häiriöttömyyteen, laadunhallintaan ja viestintään sekä palvelusopimusten ja ulkopuolisen hankerahoituksen tunnuslukujen tavoitteet ja toteumat sekä ennuste vuodelle 2022.

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Ennuste 2022 (6/2022)	Tavoite 2022	Alust. tav. 2023	Alust. tav. 2024	Alust. tav. 2025	Alust. tav. 2026
Maatalous ja maaseudun kehittäminen								
<i>Sähköinen tukihakuprosentti</i>								
- Pinta-alaperusteiset tuet	94	95	95	96	96	96	96	
- Yritys-, hanke- ja rakennetuet	94	94	98	95	95	100	100	
<i>Yritys-, hanke- ja rakennetukivarojen sidonnat ja maksut</i>								
<i>Ohjelmakausi 2014-2020</i>								
- Sidontaprosentti	96							
- Maksuprosentti sidonnoista	71	77	90	95	100			
- Maksuprosentti rahoitussuunnitelmasta	68	75	90	90	100			
<i>Siirtymäkausi (2021-2022)</i>								
- Sidontaprosentti			100	100				
- Maksuprosentti sidonnoista			40	40	60	80	100	
- Maksuprosentti rahoitussuunnitelmasta			40	40	60	80	100	
<i>Elpymisväline</i>								
=Sidontaprosentti			100	100				
-Maksuprosentti sidonnoista			40	40	60	80	100	
Laadunhallinta ja sen kehitys								
Asiakkaiden palvelukokemus ⁸	n/a	n/a	3,44	3,5	3,55	3,6	3,6	3,6
Sähköisten palveluiden häiriöttömyys, %⁹								
- Ruokavirasto.fi	100	100	100	98	98	98	98	98

⁶ Varsinaiseen aineelliseen apuun ja siihen liittyviin tuensaajien hallintokustannuksiin käytetään Euroopan sosiaalirahaston ohjelmärahoitusta momentilta 32.30.64. Tätä ei ole huomioitu Ruokaviraston bruttotuloissa eikä -menoissa eikä tulisi siis raportoida ko. tavoitteen mukaisesti.

⁷ Ei sisällä elintarvikemarkkinavaltuutetun toimistoa eikä IT-asiantuntijapalveluiden läpilaskutusta.

⁸ Mitataan pikapalautekyselyinä strategisesti tärkeissä palveluissa vuodesta 2022 lähtien, arviointisteikko 1–4.

⁹ Tarkoitetaan taulukossa lueteltujen sähköisten palveluiden todellista, teknistä käytössä oloaikaa suhteessa tavoiteltuun käytössä oloaikaan (%).

Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisen tulossopimuksen (2022-2026) väliraportti vuodelta 2022

- Eläintietojärjestelmä	100	99,1	98,8	98	98	98	98	98
- Oiva	100	99,5	100	98	98	98	98	98
- Vipu	100	100	99,9	95	95	95	95	95
- Hyrrä	100	100	100	95	95	95	95	95
- ELMO	100	100	100	95	95	95	95	95
Palvelusopimusten toteuma (%) ¹⁰	88			98	98	98	98	98
Ulkopuolisen rahoituksen hankehakemukset (kpl) ¹¹	23	18	20	15	15	15	15	15
- joista hyväksytyt rahoituspäätökset (%)	39	65	40	40	40	40	40	40
Viestintään liittyviä tunnuslukuja								
Vuorovaikutus ja viestintä, sisäinen (VMBaro)	3,31	3,49	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Ruokavirasto.fi-sivusto								
- Saavutettavuusarvosana (max 100)	93,4	79,6	83	83	85	90	92	93
- Sivustolla kävijä saa tarvitsemansa tiedon kokonaan tai osittain (%)	64	64	67	67	69	70	72	70
PR Barometer -viestintätutkimus¹²								
- Median yleinen tyytyväisyys yhteistyöhön (1–10)	-	7,96	-		7,75		7,75	
- Organisaation maine (1–10)	-	8,07			7,9		8	
- Luotettavuus (1–10)	-	8,27			8,57		8,57	

5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Taulukossa 8 on esitetty henkilöstön rakennetta ja osaamista sekä toimitilojen tehokkuutta kuvaavia tunnuslukuja.

Henkilöstöjohtamiseen, esimiestyön kehittämiseen sekä henkilöstöön työhyvinvointiin on panostettu edelleen tärkeänä prioriteettina. Henkilöstön jaksamista tiukassa resurssitilanteessa ja työmäärien kasvaessa on tuettu eri keinoin ja huolestuttavasti kasvavien työaikasaldojen tasoittamiseksi ja hillitsemiseksi on ryhdytty koko esimieskuntaa vastuuttaen erityistoimenpiteisiin, joiden etenemistä seurataan keskitetysti. Sairaspoissaolojen määrä on kasvanut ja asiaan tartutaan yhdessä työterveyshuollon kanssa. Kuormittaviin tilanteisiin, joita edelleen jatkuva koronapandemia sekä Ukrainan kriisi ja yhteiskunnan turvallisuustilanteen nopea muuttuminen ovat henkilöstössä aiheuttaneet, on vastattu vahvistamalla työyhteisöviestintää sekä tiivistä työnantajan ja henkilöstön edustajien yhteistyötä näiden tilanteiden hoitamisessa.

Ruokaviraston vuonna 2021 käyttöönotettua palkkausjärjestelmää on vakiinnutettu ja sen prosesseja hienosäädetty tekemällä tiivistä yhteistyötä johdon, esihenkilöiden, luottamusmiesten ja henkilöstön kanssa. Järjestelmän soveltamiseen liittyvää työtä jatketaan kokemusten ja palautteen pohjalta. Toimivan ja kilpailukyisen palkkauksen lisäksi Ruokavirastossa on käytössä monipuoliset henkilöstöedut, joustotyöpolitiikka sekä keväällä valmistuneen tehtävänimikekonseptin myötä nykyaikaiset ja kilpailukyiset nimikkeet, jotka osaltaan vahvistavat viraston kilpailukykyä työnantajana. Merkittävä kilpailuetu on myös

¹⁰ Ulkoisten asiakasvirastojen palvelusopimuksissa suunniteltu Ruokaviraston tuottaman htv-määrä verrattuna toteumaan.

¹¹ Tunnusluku koskee tieteellisen tutkimuksen rahoituspäätöksiä.

¹² PR Barometer on Taloustutkimus Oy:n toteuttama tutkimus järjestöjen ja julkishallinnon organisaatioiden viestinnästä. Tutkimus selvittää toimittajien käsityksiä yksittäisten organisaatioiden maineesta ja menettelytavoista mediasuhteiden hoitamisessa.

Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisen tulossopimuksen (2022-2026) väliraportti vuodelta 2022

viraston valtakunnallisesti laaja toiminta toimipaikkoineen ja -toimipisteineen sekä käytännössä laajat ja joustavat etätyömahdollisuudet.

Ruokavirasto on kehittänyt toimitilojaan pitkäaikaisesti ja kehitys jatkuu. Virasto on mukana useissa valtion virastotalohankkeissa ja jatkuvasti yhteistyössä muiden virastojen kanssa tilojen yhteiskäyttöisyyden ja muun toiminnan kehittämisen kannalta. Kokonaisuutena Ruokaviraston tilatehokkuutta voidaan pitää hyvänä. Kaikkia toimitiloja myös kehitetään vastaamaan uusia työtekemisen tapoja ja tilojen suhteen huomioidaan myös aina kestävä kehitys.

Kansalliseen hankintastrategiaan perustuviin Ruokaviraston hankintatoiminnan linjauksiin sisältyy hankintojen vastuullisuuden eri osa-alueisiin liittyviä tavoitteita. Toimintasuunnitelman mukaiset toimenpiteet ovat alkaneet ja edenneet alkuperäisen aikataulun mukaisesti.

Taulukko 8. Henkilöstön rakennetta, hyvinvointia ja osaamista sekä toimitilatehokkuutta koskevat tunnusluvut (toteuma 2019–2020 sekä ennuste kehityssuunnasta 2021).

Tunnusluku	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 6/2022	Tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026
Henkilöstön rakenne								
Henkilöstömäärä, henkilötyövuotta, josta	959	998	512	950	937	927	917	907
- toimintamenomomentilta palkatut (htv) ¹³	959	976	512	950	937	927	917	907
Muilta TA-momenteilta palkattu	0	0	0	0	0	0	0	0
Henkilöstömäärä, naiset / miehet (%)	70 /30	70/30	72/28	70 /30	70 /30	70 /30	70/30	70/30
Osa-aikaisen henkilöstön osuus (%) ¹⁴	6,1	5	5,3	7	7	7	7	7
Hyvinvointi ja osaaminen								
Työtyytyväisyysindeksi (VM Baro, 1-5)	3,5	3,61	-	3,6	3,65	3,7	3,75	3,75
Työyhteisöindeksi (VM Baro, 1-5)	3,9	3,95	-	3,9	3,9	3,9	4	4
Työnantajakuva ja arvot (VM Baro, 1-5)	3,4	3,75	-	3,4	3,5	3,5	3,6	3,6
Sairauspoissaolot, tpv/htv	9,1	8	10,2	9	8	8	8	7

¹³ Teknisen avun resurssit vuonna 2022: verkostopalvelut 8,5 htv ja Maaseutulinjan omat 13 htv. Rahoituskauden 2022–2025 teknisen avun määrästä ja jakautumisesta eri toimijoiden kesken ei ole vielä päätöksiä.

¹⁴ Osuudet aktiivisista sopimuksista

Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisen tulossopimuksen (2022-2026) väliraportti vuodelta 2022

Terveyspäiväprosentti ¹⁵	96,3	96,8		96	96	96	96	96
Koulutustaso, indeksiluku (Tahti, 1-8)	5,8		-	6	6	6,1	6,1	6,1
"Voin oppia ja uudistua työssäni" (VM Baro, 1-5)	3,78	3,58	-	3,85	3,9	3,9	3,9	3,9
Henkilökierrossa olleiden määrä, osuus henkilöstöstä (%) ¹⁶	n/a	n/a	n/a
Strateginen henkilöstösuunnitelma (itsearviointi) ¹⁷	1	1	1	2	4	4	4	4
Muut								
Toimitilatehokkuus, toimisto ¹⁸	15,4	15		15	15	15	15	15

6. Tuotokset ja laadunhallinta

Tuotokset ja laadunhallinta arvioidaan ja raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.

7. Allekirjoitus

Seinäjoella 29.8.2022

Antti-Jussi Oikarinen
Pääjohtaja

Allekirjoitettu sähköisesti

¹⁵ Laskenta: Mittari on niiden työpäivien % -osuus kokonaistyöpäivämäärästä, jotka eivät ole sairauspäiviä. Mittari on: 100,0 % - (sairauspäivien lkm: kaikkien työpäivien lkm)

¹⁶ Henkilökiertoon osallistuneiden määrästä ei ole tietoja saatavissa, mutta tavoitteen toteumaa arvioidaan sanallisesti tilinpäätöksessä.

¹⁷ Arviointiskaala 1-5: 5 = strateginen henkilöstösuunnittelu on virastossa säännöllistä ja ajantasaista sekä osa johtamisprosesseja toimien johdon käytännön työkaluna toiminnan suunnittelussa; 4 = strateginen henkilöstösuunnittelu on virastossa säännöllistä ja ajantasaista; 3 = viraston henkilöstösuunnittelu on strategista; 2 = virastolla on henkilöstösuunnitelma; 1 = virastolla ei ole henkilöstösuunnitelmaa.

¹⁸ Senaatin HTH-järjestelmän tieto toimitiloja koskien.

Liite 1. Ruokaviraston vuoden 2021 tulossopimuksessa sovittujen toimenpiteiden toteutuminen siltä osin, kuin niissä on haasteita, sekä tietojärjestelmähankkeiden tilannearvio kokonaisuudessaan

Tavoitteeseen liittyvä toimenpide	Tulostavoite, johon vaikuttaa ¹⁹	Arvosana-	Analyysi, jos arvosana on eri kuin 4
1. Ruokavirasto huolehtii uuden lainsäädännön toimeenpanosta ja ohjeistamisesta.	A1 (11–19) A2 (21–27) A3 (31–36)	3	Ruokavirasto on aktiivisesti toimeenpannut uutta lainsäädäntöä ja tehnyt ohjeita valvontaviranomaisille ja muille toimijoille. Osan lainsäädännön kohdalla toimeenpano ja ohjeistus on kuitenkin viivästynyt käytettävissä olevien resurssien puutteen takia tai lainsäädännön viivästymisen takia.
1.1 Virasto ohjeistaa ja kouluttaa viranomaisia ja toimijoita koskien uuden lainsäädännön toimeenpanoa.	A1 (11–19) A2 (21–27) A3 (31–36)	3	Ohjeistusta ja koulutusta on annettu valvontakentälle ja toimijoille, mutta useiden ohjeiden osalta ollaan myöhässä odotetusta aikataulusta.
1.2 Virasto viestii aktiivisesti uudesta lainsäädännöstä.	A1 (11–19) A2 (21–27) A3 (31–36)	3	Ruokavirasto on aktiivisesti viestinyt uuden lainsäädännön sisällöstä, mutta osalla toimintasektoreista kiireelliset tehtävät ja mm. epidemioiden hoitaminen ovat rajoittaneet aktiivista viestintää.
1.4 Varaudutaan uuden eläinten hyvinvointilainsäädännön toimeenpanoon, parannetaan lainsäädännön valvontaa ja edistetään videovalvonnan käyttöä teurastamoiden omavalvonnassa.	A19	3	Ruokavirasto on valmistautunut hyvin uuden eläinten hyvinvointilainsäädännön toimeenpanoon, mutta videovalvonnan käyttöönotto teurastamoissa ei ole edennyt odotetulla tavalla.
4.5 Virasto edistää antibioottien vähäistä käyttöä jatkamalla mikrobilääkeresistenssin torjunnan kansallisen toimintaohjelman (AMR-NAP) kehittämistä ja toimeenpanoa, kehittämällä mikrobilääkkeiden eläinlajikohtaisen käyttötiedon keruuta.	A19	3	Kansallisen toimintaohjelman (AMR-NAP) päivitys etenee heikosti johtuen STM:n resurssien vähäisyydestä. Eläinlajikohtaisen mikrobilääkkeiden käyttötiedon kerääminen on käynnistynyt, mutta tuotetun tiedon laatu on vielä heikkoa.
8.2 Selvitetään perusteet maksullisten eläintautitutkimusten hintojen alentamiseen ottaen huomioon talousarvioon tehty kirjaus ja vaikutukset kilpailuneutraliteettiin.	A18	3	Asian selvitys ministeriön kanssa on kesken, sisäistä laskentaa kehitetään ja hintatuen tarvetta arvioidaan huomioiden toteuma.
12.3.1 Tietojärjestelmien kehittäminen, CAP-uudistus (HO)	B3	4	CAP-uudistukseen liittyvä VM:n tuottavuushanke ja alahankkeet ovat edistyneet sitä mukaa, kun CAP-strategia ja kansalliset säädosluonnokset ovat selkiintymässä lopulliseen muotoonsa. Suurena riskinä on se, että lopullisten yksityiskohtien valmistuminen jää kovin myöhäiseksi ja toimeenpanolle jää vähän aikaa rakentaa tukijärjestelmät ja niiden tarvitsemat tietojärjestelmät.

¹⁹ [MMM:n ja Ruokaviraston välinen tulossopimus vuodelle 2022–2026](#)

**Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisen tulossopimuksen (2022-2026) väliraportti
vuodelta 2022**

12.3.2 Koirarekisterin perustaminen (HO)	B3	4	Koirarekisterin tekeminen on kilpailutettu ja toimija valittu. Työ on alkanut.
--	----	---	--

**Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisen tulossopimuksen (2022-2026) väliraportti
vuodelta 2022**

Tavoitteeseen liittyvä toimenpide	Tulostavoite, johon vaikuttaa ²⁰	Arvosana-	Analyysi, jos arvosana on eri kuin 4
12.3.3 Nautarekisterin uudistaminen (MMM-tuottavuuksraha)	B3	3	Uusi nautarekisteri otettiin käyttöön huhtikuussa 2022. Vähemmän kriittisiä kehittämistöitä siirtyi kuitenkin jatkuvassa kehityksessä ja ylläpidossa toteutettavaksi.
12.3.4 Lannoitevalmistetiedon ja sähköisen asioinnin kehittäminen LASSI (MMM-tuottavuuksraha)	B3	4	Hanke etenee hyvin.
12.3.5 Ympäristöterveydenhuollon kohdetietojärjestelmä VATI (MMM-tuottavuuksraha)	B3	4	Tuottavuuksrahalla saatiin toteutettua suunnitellusti valvonnan perusmaksun ja salatun sähköpostin lähetysmahdollisuuden vaatimat toiminnallisuudet Vatiin. Käytettävyys- ja saavutettavuusparannusten vaatimukset on määritelty ja priorisoitu sekä ylläpitotyökalujen kehittämisen osalta tärkeimmät kehittämistarpeet on tunnistettu. Tavoitteet täyttyivät saatuaan rahoitukseen nähden, joka oli 75 % tavoitellusta.
12.3.6 Eläinvalvonnan ja täydentävien ehtojen tietojärjestelmän kehittäminen (VM-tuottavuuksraha)	B3	3	Hankkeessa on tehty alkuvuonna sikojen viivepäivät, eläinvalvonnan toiminnallisuuksien kehittämistä sekä tehty yllättävät lainsäädännön muutokset. Resursseja kului lainsäädännön muutoksiin, joten kaikkia hankkeen tavoitteita ei tulla saavuttamaan vuonna 2022.
12.3.7 Eläinten terveydenhallinta ELTE (VM-tuottavuuksraha)	B3	4	Asetetut tavoitteet tullaan saavuttamaan vuoden 2022 aikana. Eläintautien hallinnan tietojärjestelmä (ELTE1) on valtakunnallisesti eri viranomaisilla käytössä eläintautiepäilyjen -ja tapausten ilmoittamiseen, hallintaan ja raportointiin. Eläinten lääkitsemisen tietojärjestelmässä (ELTE2) kerätään tietoa eläinlääkäreiden eläimille käyttämistä ja niiden hoitoon luovuttamista mikrobilääkkeistä. Viranomaisilla on käytössään raportit, joiden avulla voidaan valvoa ja seurata eläinlääkäreiden mikrobilääkkeiden käyttöä sekä lääkkeiden hankkimista.
12.3.8 Ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämishanke YTVK (VM-tuottavuuksraha)	B3	3	Yhteistyöpöytäkirjan mukaisia tavoitteita ei saavuteta täysimääräisenä eikä sovitussa aikataulussa. Tarkoitus on päättää kesken olevat työkokonaisuudet hankkeen tuottavuuksrahoituksella. Kokonaisuutena päästäneen noin 70 %:iin tavoitellusta laajuudesta, jolloin kaikkia yhteistyöpöytäkirjan tavoitteita saadaan edistettyä. ELSU-YTVK-projekti ei toteutunut tavoiteaikataulussa. Työt on siirretty toteutettavaksi ylläpidossa ja jatkuvassa kehityksessä.
12.3.9 CAP27-hanke (VM-tuottavuuksraha)	B3	4	CAP27-hanke on edennyt siinä vauhdissa, kun sitä ohjaavan Suomen CAP-strategian ja sen nojalla annettujen kansallisten säädösten yksityiskohdat selkiintyvät.
12.3.10 Teknologiaympäristöjen uudistaminen, ml. hallinnonalan META III -koordinaatio (VM-tuottavuuksraha)	B3	4	Etenee päivitetyn suunnitelman ja aikataulun mukaisesti. Aikataulu- ja rahoitusmuutokset käyty lävitse ministeriön ja VM:n kanssa.

²⁰ [MMM:n ja Ruokaviraston välinen tulossopimus vuodelle 2022-2026](#)

**Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisen tulossopimuksen (2022-2026) väliraportti
vuodelta 2022**

Tavoitteeseen liittyvä toimenpide	Tulostavoite, johon vaikuttaa ²¹	Arvosana-	Analyysi, jos arvosana on eri kuin 4
12.3.11 Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin toimijoiden luvan-, hyväksynnän- ja ilmoituksenvaraiset toiminnat ja rekisteröinnit -hanke ILMO (VM-tuottavuusraha)	B3	3	Hankkeen toteutus on viivästynyt tavoiteaikataulusta: Sähköiset asiointipalvelut eivät valmistu suunnitellussa aikataulussa. Eläinkuljettajalupien viranomaiskäsitteily ja toimijoiden sähköinen asiointi on priorisoitu korkeammalle tavoitteissa ja kehittäminen käynnistyy vuonna 2022. Eläinlääkäripalveluja tuottavien toimijoiden ilmoittautumiseen ja rekisteröintiin liittyvä sähköinen asiointi valmistuu viimeistään vuonna 2024.
12.3.12 Maksu-, raportointi- ja saatavien seuranta -järjestelmän uudistaminen SAMPO (VM-tuottavuusraha)	B3	4	Maksu-, raportointi- ja saatavien seuranta- järjestelmän MYLLYn (huom. uusi nimi!) uudistaminen on käynnistynyt suunnitelman mukaisesti.
12.3.13 Sähköisen asioinnin kehittäminen elintarvikeketjussa SALLI (VM-tuottavuusraha)	A44, B3	4	Hanke on käynnistynyt hyvin. Ensimmäinen osio liittyen siemenpakkaamoihin on julkaistu kesäkuussa.
14.1 Ruokavirasto asettaa itselleen tietoriskienhallinnan kypsyyssotavoitteen ja kehittää tietoriskienhallintaa tavoitteen mukaisesti osana kokonaisriskienhallintaa. Virasto raportoi riskienhallinnan toteuttamisesta, kypsyyssotavoitteen arvioinnista ja kehityksestä sekä henkilötietojen käsittelyn vaikutustenarviointien toteuttamisesta tulossopimusraportointinsa yhteydessä.	B3, B4	3	Asian käsittely jatkuu syksyllä ja tällä hetkellä ollaan viisiportaisessa mallissa tasolla 2 (<i>initial</i>).
16. Virasto käynnistää ja vakiinnuttaa uuden palkkausjärjestelmän (RPJ) ja vahvistaa työnantajakilpailukykyään.	C1	3	Ruokaviraston palkkausjärjestelmän käyttöönotto oli keskiössä vuonna 2021. Kyseessä on pitkä prosessi muutosjohtamisen vaatimuksineen, mutta käyttöönoton voidaan katsoa jo tapahtuneen operatiivisesta näkökulmasta täysin, koska palkkausjärjestelmän alaprosessit pyörivät stabiilisti. Vakiinnuttamista on tehty aktiivisesti vuoden 2022 aikana muun muassa järjestämällä lisäperehdytystä ja toistokoulutusta sekä avoimen dialogin avulla niin esihenkilöiden, henkilöstön kuin luottamusmiestenkin suuntaan. Palkkausjärjestelmään liittyviä prosesseja on hienosäädetty saadun kokemuksen ja palautteen myötä. Toimivan ja kilpailukyisen palkkauksen lisäksi Ruokavirastossa on käytössä monipuoliset henkilöstöedut, joustotyöpolitiikka sekä mm. keväällä valmistuneen tehtävänimikekonseptin myötä nykyaikaiset ja kilpailukyiset nimikkeet, jotka osaltaan vahvistavat Ruokaviraston kilpailukykyä työnantajana. Merkittävä kilpailuetu on myös viraston valtakunnallisesti laaja toiminta toimipaikkoineen ja -toimipisteineen sekä käytännössä laajat etätömahdollisuudet. Työnantajakilpailukyyn kehittämisen

²¹ [MMM:n ja Ruokaviraston välinen tulossopimus vuodelle 2022-2026](#)

**Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisen tulossopimuksen (2022-2026) väliraportti
vuodelta 2022**

			toimenpiteitä valmistellaan viraston Opimme ja uudistumme - päämäärätiimissä.
--	--	--	--

Liite 2. Hallitusohjelman tavoitteiden toteuma

Vuoden 2022 rahoitus:

Eläinsuojeluasiamiehen viran perustaminen (HO 2019)	100 000
Eläintautien torjuntaa edistävä tiedotus, koulutus ja varautuminen sekä rekisterien kehittäminen (HO 2019)	550 000
Elintarvikeviennin edistäminen (HO 2019)	1 000 000
Harmaan talouden torjunta (HO 2019)	150 000

Eläinsuojeluasiamiehen viran perustaminen (100 000 €)

Vuonna 2022 eläinsuojeluasiamies on antanut viisi lausuntoa eläinten hyvinvointia koskeviin säädösehdotuksiin ja muihin esityksiin, keskeisimpänä eläinten hyvinvointilakiluonnos. Eläinsuojeluasiamies on osallistunut myös tuotantoeläinten hyvinvoinnin ja seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan sekä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunnan toimintaan. Eläinsuojeluasiamies osallistui lisäksi Suomen neuvottelukuntien edustajana Euroopan eläinten hyvinvoinnin neuvottelukuntien foorumin kokoukseen Berliinissä.

Eläinsuojeluasiamies järjesti toukokuussa kaksipäiväisen *Jalostus ja eläinten hyvinvointi* -seminaarin Säätytalossa yhteistyössä Eläinten hyvinvointikeskuksen kanssa. Työhön on sisällynyt myös sidosryhmien tapaaminen, kirjoittaminen eläinten hyvinvoinnista sidosryhmien lehtiin, mediahaastattelujen antaminen sekä viestiminen eläinten hyvinvointiin liittyvistä asioista eläinsuojeluasiamiehen verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavilla.

Eläintautien torjuntaa edistävä tiedotus, koulutus ja varautuminen sekä rekisterien kehittäminen (550 000 €)

Eläintautien torjuntaa tehostavaa tiedotusta, koulutusta ja varautumista on edistetty pääosin suunnitelman mukaisesti. Afrikkalaisen sikaruton torjuntaa tukevaa viestintää on jatkettu ja näkyvyyttä ylläpidetty. Maantiekylttejä afrikkalaisen sikaruton maahantulon torjumiseksi on pystytetty raskaan liikenteen levähdyspaikoille. Lisää kylttejä pystytetään loppuvuoden aikana. Suomi on toistaiseksi säilynyt vapaana afrikkalaisesta sikarutosta.

Eläintautivalmiuden tehostamista sekä valmiusharjoitusten suunnittelua on edistetty, mutta alkuperäisiä suunnitelmia on muutettu vuosien 2021 ja 2022 poikkeuksellisen haastavan eläintautitilanteen takia. Resursseja on suunnattu myös todettujen eläintautitapausten torjuntatoimien ohjaukseen sekä keskeisimmän uuden lainsäädännön muutosten toimeenpanoon eläintautien maahantuloriskien hallitsemiseksi. Turkiseläinten koronaviruseurantaa on myös uudistettu. Virologian prosessissa on ylläpidetty tehostettuja BVD-tutkimuksia vielä tämän vuoden aikana. Suomelle myönnettiin virallinen tautivapaus BVD-taudista alkuvuodesta 2022, mutta tehostettuja tutkimuksia jatkettiin vielä kattavan tilannekartoituksen varmistamiseksi.

Eläintautien saneerausosaamista virastossa on ylläpidetty ja vahvistettu edelleen. Lisääntynyt saneerausasiatuntemus ja -resurssi on tukenut merkittävästi vastustettavien eläintautitapausten torjuntatoimien ohjausta. Salmonellasaneerauksia on edistetty osallistumalla saneerausoppaan tekoon. Salmonellaposiitivisten karjojen tartuntalähteiden selvitystä sekä salmonellan epidemiologista seuranta on tehostettu muun muassa kokogenomisekvenssoinnin avulla. Arviot salmonellavalvontaohjelmaan kuuluvien

Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisen tulossopimuksen (2022-2026) väliraportti vuodelta 2022

tuotantoketjujen salmonellariskistä on päivitetty, kehitetty nopeampi tilastollinen malli kuluttajariskin arviointiin sekä päivitetty arvio salmonellalähteistä. Tehty työ edistää salmonellaa koskevien erityistakuiden ja lisävakuuksien säilymistä hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Työtä eläintautien torjunnassa oleellisten eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterien sekä eläinrekistereiden tietosisällön oikeellisuuden ja ajantasaisuuden varmistamiseksi on jatkettu myös vuonna 2022. Käynnissä on myös eläinrekistereiden kehittämistyö siten, että rekisteritiedot olisivat Eläinten terveydenhallinta (ELTE) -tietojärjestelmän käytettävissä. Jo käytössä olevaan ELTE-tietojärjestelmän osaan kohdistetaan myös pienimuotoista kehittämistä eläintautien torjunnan tehostamiseksi.

Koirarekisterin perustamisen valmistelua on jatkettu; rekisterin tekninen toteutus, järjestelmäylläpito ja jatkokehittäminen on kilpailutettu, toimittaja valittu ja rekisterin kehittäminen on käynnistynyt toukokuussa 2022. Rekisterin asiakaspalvelun kilpailutus on käynnistetty.

Elintarvikeviennin edistäminen (1 000 000 €)

Markkinoillepääsyhankkeiden edistäminen

Avautuneita markkinoita

Kevään 2022 aikana Etelä-Korea on myöntänyt vientiluvat suomalaisille kananmunille ja munatuotteille sekä siipikarjanlihalle. Vientiluvan saamiseksi Ruokavirasto on koordinoinut useita Etelä-Korean viranomaisten auditointeja ja laatinut laajoja selvityksiä Suomen viranomaisvalvonnasta, eläintautitilanteesta ja elintarviketurvallisuudesta.

Auditoinnit

Kevään 2022 aikana on ollut kolme Ruokaviraston koordinoimaa kolmasmaaviranomaisauditointia:

- Kiinan viranomaisen (GACC) teki sianlihanviennin ylläpitoa koskevan etäauditoinnin tammikuussa 2022.
- Japanin viranomaisen (MHLW) teki naudanlihan ja naudanlihatuotteiden markkinoillepääsyyn liittyvän etäauditoinnin maaliskuussa 2022.
- Etelä-Korean viranomaisen (MFDS) teki kuorimunien ja munatuotteiden markkinoillepääsyyn, uuden varastolaitoksen hyväksyntään sekä sianlihan ja maitojauheen viennin ylläpitoon liittyvän auditoinnin toukokuussa 2022.

Valmistuneita vientiselvityksiä keväällä 2022

- Eläintautitapauksissa (ASF- ja AI) viennin jatkumisen mahdollistavaan alueellistamiseen liittyvät lisäselvitykset Etelä-Koreaan.
- Prosessoidun eläinproteiinin ja -rasvan (PAP ja PAF) markkinoillepääsyyn liittyvä selvitys Kiinaan.
- Sian- ja siipikarjanlihan markkinoillepääsyyn liittyvien selvitysten päivitys Etelä-Afrikkaan.

Kiinan ja Euraasian talousliiton vientivalvontajärjestelmien ylläpito ja kehittäminen

Kiina

Maitotuotteiden ja sianlihan viennin jatkuminen Kiinaan edellyttää viranomaisilta jatkuvaa työtä, kuten auditointeja, raportointia ja vientivaatimusten seuraamista. Ruokaviraston vientijaosto on tehnyt suunnitelmansa mukaisia auditointeja Kiinan-vientiin hyväksytyissä maitoalan laitoksissa, sianlihalaiteksissa, kala-alan laitoksissa sekä varastolaitoksissa.

Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisen tulossopimuksen (2022-2026) väliraportti vuodelta 2022

COVID-19-pandemia on tuonut lisähaasteita erityisesti kylmäketjun elintarvikkeiden vientiin. Viejäyrityksille on tiedotettu ja vientivalvontajärjestelmään kuuluvia yrityksiä on koulutettu pandemian aiheuttamiin vientiriskeihin varautumisessa. Tammikuussa 2022 Kiinan viranomainen suoritti etäauditoinnin Ruokavirastoon ja Suomen kahteen sianlihavientilaitokseen. Kiinan viranomainen oli pääosin tyytyväinen Suomen menettelyihin ja sianlihan vienti Kiinaan jatkuu.

Kalanviennissä on edelleen ollut haasteita muun muassa koronapandemiasta johtuen ja näitä haasteita on ratkottu tiiviissä yhteistyössä yritysten kanssa.

Kiinan uudet elintarviketuontia koskevat säädökset 248 ja 249 astuivat voimaan 1.1.2022. Säädökset edellyttävät muun muassa. Kiinan markkinoille elintarvikkeita valmistavilta yrityksiltä rekisteröitymistä Kiinan CIFER-järjestelmään. Lisäksi Suomen viranomaista edellytetään vakuuttamaan, että Kiinan määrittelemiin 18 korkean riskin tuotekategorioihin kuuluvia tuotteita käsittelevät yritykset täyttävät Kiinan vaatimukset. Kiina ei ole antanut selkeää tietoa säädösten täytäntöönpanosta. Myös ohjeet CIFER-järjestelmän käyttöön ovat olleet puutteellisia. Epäselvä tilanne on aiheuttanut runsaasti työtä sekä Ruokavirastolle että yrityksille. Ruokavirasto on muun muassa seurannut ja selvittänyt säädösten täytäntöönpanoa, selvittänyt CIFER-järjestelmän puutteita ja virheitä sekä pyytänyt niiden korjaamista, neuvonut ja kouluttanut yrityksiä CIFER-järjestelmän käytössä, päivittänyt tietoa Ruokavirasto.fi-sivuille ja selvittänyt Kiinan vaatimuksia rekisteröitävillä yrityksillä. Ruokaviraston kautta vuoden 2021 ennakkolistausmenettelyn sekä olemassa olleen vientihyväksynnän perusteella Kiinan GACC on rekisteröinyt CIFER-järjestelmään yli 60 yritystä/toimipaikkaa 14 eri tuotekategoriassa, joiden valvontatarvetta Ruokavirasto on alkanut selvittää.

Kiinan viranomainen *State Administration for Market Regulation (SAMR)* on alkanut edellyttää laitoksiin tehtäviä SAMR:n auditointeja osana äidinmaidonkorvikkeiden myyntihyväksyntää Kiinan markkinoille. SAMR:n resurssit auditointien suorittamiseen ovat kuitenkin rajalliset ja auditointeja saattaa joutua odottamaan hyvinkin pitkään. Tämä uhkaa vaikeuttaa kyseisten suomalaistenkin (Valio Oy) äidinmaidonkorvikkeiden markkinoillepääsyä Kiinassa. Siksi Ruokavirasto onkin ollut asiassa aloitteellinen ja ehdottanut, että Ruokavirasto voisi tehdä näitä auditointeja SAMR:n puolesta. SAMR on luvannut aloittaa neuvottelut Ruokaviraston kanssa syksyllä 2022.

Euraasian talousliitto

Ruokavirasto on suunnitellut ja toimeenpannut kevennetyn Euraasian talousliiton vientivalvontajärjestelmän kevään 2022 aikana. Jatkossa paikallisen valvonnan vientivalvontaa ja Ruokaviraston vientiauditointeja suoritetaan ainoastaan niissä laitoksissa, joilla on vuosittaista vientiä Armeniaan, Kirgisiaan, Kazakstaniin, Valko-Venäjälle tai Venäjälle sekä Venäjän eläinlääkintä- ja kasvinterveyslaitoksen (Rosselkhoznadzor) vientihyväksyntä. Vientivalvojien koulutusta uudistettiin siten, että valvojilta edellytettävä tentti siirrettiin suoritettavaksi Pinja-verkkotenttinä maaliskuussa 2022. Todistusten toimitus hyväksytyistä suorituksista on automatisoitu sen myötä. Valko-Venäjän vientitodistusten myöntämisessä vaadittavaa ennakkoilmoitusmenettelyä tiukennettiin maaliskuussa 2022 vientitodistusten väärennösepäilyjen vuoksi. Jatkossa ennakkoilmoituksen Valko-Venäjän viranomaisille hoitaa Ruokavirasto paikallisen viranomaisen sijaan.

Sähköisen vientitodistusjärjestelmän ylläpito ja kehittäminen, eCert

eCertin toimivuutta on tehostettu ja kehitetty asiakaspalautteiden perusteella. Järjestelmään on luotu uusia viennin eläinterveystodistuksia toimijoiden käyttöön. Lakisäateisen viejärekisterin valmistelu sähköiseen muotoon eCert-järjestelmään aloitettiin keväällä 2022 ja kehittämistä jatketaan syksyn 2022 aikana.

Harmaan talouden torjunta (150 000 €)

Elintarvikeketjun rikollisuuden tilannekuvan muodostamismekanismien kehittämiseksi on luotu tiedonhallintajärjestelmä, johon on kerätty valvontaketjun viranomaisilta ajantasainen tieto elintarvikeketjun rikostapauksista. Tällä hetkellä (12.8.2022) rikosepäilytapausten kokonaismäärä on noin 280. Yhteistyötä kattavan tilannekuvan muodostamismekanismien edelleen kehittämiseksi tehdään aktiivisesti myös Poliisihallituksen kanssa. Valtakunnallisen tilanteen analysoimiseksi ja rikostapausten selvittämisen kehittämiseksi on pidetty säännöllisesti valvontaketjun viranomaisten kanssa tilannekuvapalavereita, joissa kartoitetaan uusia ilmiöitä ja keskustellaan niistä. Valvontaketjun viranomaisille on annettu myös kolmen viikon välein koulutusta mm. tutkintapyyntöjen laatimisesta, esitutkintayhteistyöstä ja rikosprosessista: koulutus on parantanut valvontaketjun viranomaisten valmiutta ryhtyä toimenpiteisiin rikosepäilytilanteissa. 18.1.-2.8.2022 välisenä aikana on pidetty n. 50 viranomaisyhteistyöpalaveria rikosepäilytapauksista; osassa tapauksista on pidetty useampia palavereja (erillisiä tapauksia tässä joukossa on yhteensä 33).

Rikosepäilyihin liittyvän salassa pidettävän tiedon käsittelyä ja hallinnointia on kehitetty Ruokavirastossa ja viranomaisverkoston koulutuksissa salassa pidettävän tiedon hallinnointi on ollut säännöllisesti esillä.

Alkuvuonna 2022 on toteutettu poliisilaitoksille ja muille yhteistyöviranomaisille suunnattuja koulutustilaisuuksia, kuten kaikki Suomen poliisilaitokset (11 kpl), KRP:n ja Tullin (2 tilaisuutta) kattava päivän mittainen koulutuskiertue ("*Food Fraud Road Show II*"). Koulutuspäivissä oli koolla laaja edustus eri viranomaisia: talousrikospoliiseja, syyttäjiä, verohallinnon edustajia sekä koko hallinnonalan valvontaviranomaisia aluehallintovirastoista, ELY-keskuksista, kunnallisista valvontayksiköistä ja Ruokavirastosta. Poliisilaitostilaisuuksiin osallistui yhteensä noin 800 ihmistä ja Tullissa pidettyihin tilaisuuksiin osallistui yhteensä noin 400 ihmistä. Koulutusyhteistyötä tehdään aktiivisesti myös Poliisiammattikorkeakoulun kanssa. Tulli ja erikoissyyttäjät ovat myös kouluttaneet elintarvikeketjun viranomaisia, ja Ruokaviraston rikostorjuntatiimi on antanut koulutusta Poliisiammattikorkeakoulussa ja erilaisille toimialajärjestöille ja sidosryhmille.

Moniviranomaisyhteistyötä on tiivistetty verohallinnon ja työsuojeluviranomaisten kanssa ns. moniongelmatapauksissa erityisesti koulutusyhteistyöllä: verohallinnon ja Ihmiskaupan auttamisjärjestelmän asiantuntijat ovat kouluttaneet elintarvikeketjun viranomaisia tunnistamaan ihmiskauppaan ja veronkiertoon liittyviä ilmiöitä. Yhä enenevässä määrin rikosepäilytapausten aloituspalavereissa käsitellään monialaisesti myös näitä elintarvikeketjuun kuulumattomia havaintoja.

Tullin ja Ruokaviraston yhteishankkeen tavoitteena on tunnistaa elintarvikeketjun rikollisuutta rajat ylittävässä tavaraliikenteessä. Hankkeen aikana on luotu toimivat yhteistyömallit ns. vinkki- ja havaintotiedon välittämiseen Tullille. Elintarvikeketjun valvontaviranomaisten havainnot saadaan näin helposti osaksi Tullin analyysi- ja tiedustelutietoa. Yhdessä on myös linjattu, minkälaisissa rajat ylittävään tavaraliikenteeseen liittyvissä rikosepäilytilanteissa tutkintapyyntöt tehdään vastaisuudessa Tullille. Tullin ja Ruokaviraston yhteinen, kolmiosainen pilotti elintarvikeketjun rikosten paljastamiseen ja torjuntaan liittyen on toteutettu kahden osahankkeen osalta (värikkäät mausteet ja marjat). Projektiryhmä on kokoontunut 1–2 viikon välein, Tullin ja Ruokaviraston yhteistyöpari on tämän lisäksi kokoontunut useita kertoja viikossa.

Liite 3. Ruokaviraston taloutta koskevat taulukot

Ruokaviraston maksullista ja yhteisrahoitteista toimintaa koskevat tunnusluvut, rahoituslaskelma, tuotto- ja kululaskelma sekä tietohallintoa ja muita perusrakenteita koskevat tunnusluvut.

Ruokaviraston maksullista-, yhteisrahoitteista- ja yhteistoimintaa koskevat keskeiset tunnusluvut, 1 000 €

Tunnusluku	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 06/2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026
Maksullinen toiminta								
- Julkisoikeudelliset tuotot yhteensä	19 627	20 045	20 666	7 606	20 666	20 666	20 666	20 666
- Kustannukset yhteensä (erillis ja yhteis)	21 974	23 543	20 666	12 491	20 666	20 666	20 666	20 666
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-2 347	-3 498	-	-4 886	-	-	-	-
- Kustannusvastaavuus, %	89	85	100	61	100	100	100	100
- Liiketaloudelliset tuotot yhteensä	2 958	2 825	3 730	1 015	3 730	3 730	3 730	3 730
- Kustannukset yhteensä (erillis ja yhteis)	4 590	3 542	4 730	2 125	4 730	4 730	4 730	4 730
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-1 632	-718	-1 000	-1 109	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Kustannusvastaavuus, %	64	80	79	48	79	79	79	79
Hintatuki	1 000	1 000	1 000	500	1 000	1 000	1 000	1 000
- Kustannusvastaavuus, %	86	134	100	71	100	100	100	100
Yhteisrahoitteinen toiminta								
- Tuotot yhteensä, josta	933	856	800	38	800	800	800	800
- muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	715	658	111	38	111	111	111	111
- EU:lta saatava rahoitus	165	104	49	0	49	49	49	49
- muu valtiontalouden ulkop. rahoitus	54	94	640	0	640	640	640	640
- Kokonaiskustannukset	2 304	2 156	3 240	898	3 240	3 240	3 240	3 240
- Tuotot - kustannukset (=oma rahoitus)	-1 371	-1 299	-2 440	-860	-2 440	-2 440	-2 440	-2 440
- Kustannusvastaavuus, %	41	40	25	4	25	25	25	25
Yhteistoiminta (1)								
- Tuotot yhteensä	2 158	2 069	3 000	770	3 000	3 000	3 000	3 000
- Kustannukset yhteensä (erillis ja yhteis)	3 331	3 252	3 000	1 565	3 000	3 000	3 000	3 000
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-1 173	-1 183		-795				
- Kustannusvastaavuus, %	65	64	100	49	100	100	100	100

1) Yhteistoiminnassa ei ole huomioitu ulkoisten IT-palveluiden läpilaskituksen osuutta.

Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisen tulossopimuksen (2022-2026) väliraportti vuodelta 2022

Ruokaviraston rahoituslaskelma, 1 000 €

Rahoituslähde (1000 euroa)	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Arvio 2022	Toteuma 6/2022	Arvio 2023	Arvio 2024 ²¹⁾	Arvio 2025 ²¹⁾	Arvio 2026 ²¹⁾
Toiminnan kokonaisrahoitus (tulot ja menot), josta	108 247	109 596	133 582	58 195	111 710	100 528	100 528	100 528
Toimintamomentin rahoitus yhteensä, josta	106 194	109 566	133 583	58 195	111 710	100 528	100 528	100 528
- Nettomääräraha / nettokäyttö	73 929	81 383	98 949	47 884	77 077	65 895	65 895	65 895
- Yhteisrahoitus valtion talousarviolouden sisältä (LKP 3978)	715	778	111	38	111	111	111	111
- Yhteisrahoitus EU:lta (LKP 3971)	165	286	49		49	49	49	49
- Muu yhteisrahoitus valtion talousarvion ulkopuolelta (LKP:t 3970 ja 3979)	54	209	740		790	990	990	990
- Maksullinen toiminta (LKKP 30 -alk.)	22 653	22 790	24 396	9 032	24 396	24 396	24 397	24 398
- Muut tulot (mm. muut 3 -alk. sekä 50, 60- ja 80 -alk. LKP:t)	8 678	4 120	9 337	1 241	9 287	9 087	9 086	9 085
Muu valtion TA-rahoitus (muiden mom. määrärahat)	2 053	30						
Toimintamomentin rahoitus								
Nettokäyttö/ -käyttöarvio	73 929	81 383	98 949	47 884	77 077	65 895	65 895	65 895
TP/Budjetoitu/TAE	77 161	86 204	85 007	85 007	77 077	65 895	65 895	65 895
Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha (arvio)	11 890	15 121	19 942	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Seuraavalle vuodelle siirtyvä määräraha (arvio)	15 121	19 942	6 000		6 000	6 000	6 000	6 000
, josta sitomatonta	8 521	10 242	6 000		6 000	6 000	6 000	6 000
, josta sidottua	6 600	9 700						

21) tiedossa olevan rahoituksen mahdollistama taso.

Taulukossa on huomioitu vuoden 2022 II ltae rahoitus. Taulukossa ei ole huomioitu VMlle lähetettyä Tae 2023 vastinetta eikä vuosien 2024 - 2026 osalta tuottavuusrahoituksia.

Ruokaviraston tuotto- ja kululaskelma, 1 000 €

	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Arvio 2022	Toteuma 6/2022	Arvio 2023 ²²⁾	Arvio 2024 ²²⁾	Arvio 2025 ²²⁾	Arvio 2026 ²²⁾
TOIMINNAN TUOTOT								
Maksullisen toiminnan tuotot	22 653	22 790	24 396	9 032	24 396	24 396	24 396	24 396
Vuokrat ja käyttökorvaukset	32	10	50	11	50	50	50	50
Muut toiminnan tuotot	5 331	3 488	4 856	1 246	4 856	4 856	4 856	4 856
TOIMINNAN KULUT								
Aineet, tarvikkeet ja tavarat								
-Ostot tilikauden aikana	3 130	3 080	3 000	1 653	3 000	3 000	3 000	3 000
-Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)								
Henkilöstökulut	59 172	60 659	66 000	35 282	58 563	57 938	57 313	57 313
Vuokrat	6 751	6 757	6 751	3 571	6 751	6 751	6 751	6 751
Palvelujen ostot	24 945	26 149	44 650	16 563	29 169	25 358	25 983	25 983
Muut kulut	2 004	1 610	1 600	1 163	1 600	1 600	1 600	1 600
Valmistus omaan käyttöön (-)			-4 500		-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Poistot	6 038		5 000		5 000	5 000	5 000	5 000
Sisäiset kulut								
JÄÄMÄ I	-74 024	-72 900	-93 199	-47 943	-70 281	-65 845	-65 845	-65 845
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-25	-59		-11				
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT	-145	-2		30				
JÄÄMÄ II	-73 854	-72 839	-93 199	-47 962	-70 281	-65 845	-65 845	-65 845
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT								
Siirtotalouden tuotot	4 079							
Siirtotalouden kulut	4 154		50	53	50	50	50	50

Sisältää vain toimintamomentin.

22) Tiedossa olevan rahoituksen mahdollistama taso.

**Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston välisen tulossopimuksen (2022-2026) väliraportti
vuodelta 2022**

Ruokaviraston tietohallinto ja muut perusrakenteet, 1 000 €

	Toteuma 2021	Toteuma 06/2022	Tavoite 2022	Alustava tavoite 2023	Alustava tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026
Tietotekniikan käyttökulut (LKP mm. 4204, 4304, 4322x, 4323x, 4325x, 4327x)	13 900	6 500	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Tietotekniikkainvestoinnit (LKP 1120, 1140, 11490 tietovarastot, 1255)	10 200	6 100	17 000	15 000	5 000	2 000	-
Investointitarpeet toimitiloihin		-			150	150	-
Muut merkittävät investoinnit (LKP 11xx, ei 1120, 1140)	240	40	700	650	650	650	650

Taulukossa on kuvattu tällä hetkellä tiedossa olevat arvioidut tietohallinnon ja muiden perusrakenteiden investointi- ja ylläpitotarpeet. Viraston kehysrahoitus on riittämätön näihin tarpeisiin. Näiden lisäksi kehyskaudelle on tunnistettu tarpeita, joista ei vielä ole tehty tarkempia esiselvityksiä kustannustenvaikutusten selvittämiseksi, eivätkä näiden kustannukset sisälly näihin lukuihin. Myös nämä lisäävät määräraharavetta kehyskaudelle. Lisäksi komission täytäntöönpanoasetusten tämän hetken luonnosten perusteella CAP27-toimenpanoon tulee kohdentumaan merkittäviä vaatimuksia vuosille 2024 – 2026. Vaatimukset kohdentuvat mm. monitorointiin, kuvantunnistukseen sekä uusiin laadunvalvontamenettelyihin. Näiden vaatimusten toteuttaminen tulee aiheuttamaan merkittäviä kehittämispaineita sovelluskehitykseen. Näiden vaatimusten aiheuttamia kustannusvaikutuksia pystytään arvioimaan tarkemmin sen jälkeen, kun toimeenpanoasetukset astuvat voimaan.

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har uppsatts och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7